

Arvamuse avaldamine täiskasvanute koolituse seaduse muutmise ja sellega seotud teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu kohta

Lugupeetud Kristina Kallas!

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda (edaspidi: Kaubanduskoda) tänab Haridus- ja Teadusministeeriumit võimaluse eest avaldada arvamust täiskasvanute koolituse seaduse muutmise ja sellega seotud teiste seaduste muutmise seaduse eelnõu kohta. Järgnevalt esitame eelnõu kohta oma kommentaarid ja ettepanekud, lähtudes ettevõtetelt saadud tagasisidest.

1. Mikroqualifikatsioon (eelnõu § 1 p 3)

Eelnõu § 1 p-st 3 (TäKS § 1 lg 7) tuleneb, et mikroqualifikatsioon on täienduskoolitusel omandatud, tõendatud ja tunnustatud teadmiste ja oskuste kogum, mis vastab tööturu või ühiskonna vajadustele. Kõrgkoolid võivad nimetada mikroqualifikatsiooni mikrokraadiks, kui kõrgharidustaseme õppeained moodustavad õppekava mahust vähemalt poole.

Kaubanduskoja hinnangul ei ole vaja eelnõus eraldi mõistena välja tuua mikrokraadi mõistet ja seda mitmel põhjusel:

- 1) Seletuskirjas (lk 8) on mikrokraadi mõiste väljatoomist põhjendatud muu hulgas sellega, et nende õppijate jaoks, kes soovivad pärast mikrokraadiõppe läbimist jätkata õpinguid formaalõppes, annab see võimaluse sujuvamalt õpinguid jätkata ja varasemaid õpinguid arvestada. Kaubanduskoja hinnangul saab sama tulemuse saavutada ka ilma mikrokraadi mõisteta, sest kõrgkoolidel on ka täna õigus VÕTA abil võtta arvesse täienduskoolitusi ja ka töökogemust. Mikrokraadi mõiste ei muuda kuidagi praegust olukorda ja ka edaspidi oleks võimalik mikroqualifikatsiooni arvesse võtta. Seega puudub mikrokraadi mõiste järele vajadus.
- 2) Mikrokraadi mõiste eraldi väljatoomine motiveerib kõrgkoole looma mikrokraadi õppekava, mille mahust vähemalt poole moodustavad kõrgharidustaseme õppeained. Samas ei ole välistatud, et ka kogu mikrokraadi õppekava moodustavad kõrgharidustaseme õppeained. Selline lahendus ei pruugi olla väga hästi kooskõlas mikroqualifikatsiooni ühe olulisema tunnusega, mille kohaselt peab mikroqualifikatsioon vastama võimalikult hästi tööturu vajadustele.

- 3) Lisaks näeme mikrokraadi mõiste kasutusele võtmise korral probleemi ka selles, et see võib kaasa tuua erisused seoses käibemaksuga. Näiteks võib tekkida olukord, kus kõrgkool pakub mikrokraadi, kus kõrgharidustaseme õppeained moodustavad õppekava mahust 51 protsenti ja sellisele koolitusele ei lisandu käibemaksuseaduse § 16 lg 1 p 6 kohaselt käibemaks, aga muude isikute poolt pakutava mikrokvalifikatsiooni õppe pealt tuleb tasuda käibemaksu. Selline lahendus tekitab ebavõrdset konkurentsi.

Kaubanduskoja ettepanekud:

- 1) **Jätta eelnõu § 1 p-st 3 (TäKS § 1 lg 7) välja viimane lause. Selle tulemusena kaob eelnõust mikrokraadi mõiste.**
- 2) **Palume eelnõu koostajatel konsulteerida Rahandusministeeriumiga seoses mikrokvalifikatsiooni käibemaksustamise reeglitega ning lisada seletuskirja, millised on käibemaksustamise reeglid kõrgkoolide ja teiste isikute osas, kes pakuvad mikrokvalifikatsiooni õpet.**

2. Eelnõu § 1 p 9 (TäKS § 8 lg 5)

Eelnõu § 1 p 9 (TäKS § 8 lg 4) kohaselt peab täienduskoolitusasutus tegema iga aasta 31. märtsiks hariduse infosüsteemi kaudu kättesaadavaks teatud tegevusnäitajad eelmise aasta kohta. TäKS § 8 lg 5 kohaselt peab täienduskoolitusasutus tagama, et eelmises lõikes nimetatud andmete õigsus on dokumentaalselt tõendatav.

Eelnõust ega seletuskirjast ei tulene, kui pika aja jooksul peavad täienduskoolitusasutused teatud tegevusnäitajate õigsust kinnitavaid dokumente säilimata.

Kaubanduskoja ettepanek:

Palume eelnõus või vähemalt seletuskirjas tuua välja, kui pika aja jooksul peavad täienduskoolitusasutused vastavaid dokumentaalseid tõendeid säilitama.

3. Mikrokvalifikatsiooniõppe maht (eelnõu § 1 p 11)

Eelnõu § 1 p 11 kohaselt määratakse mikrokvalifikatsiooniõppe maht ainepunktides, kusjuures üks ainepunkt vastab 26 tunnile õppija tööle teadmiste ja oskuste omandamisel.

Kaubanduskoja hinnangul tuleks õppe maht määrata lisaks ainepunktidele ka akadeemilistes tundides ehk taastada tuleks eelnõu varasemas versioonis olnud sõnastus. Samas ei ole me vastu ka sellele, kui õppemaht tuuakse välja astronoomilistes tundides.

Kaubanduskoja ettepanek:

Sõnastada eelnõu § 1 p 11 järgmiselt:

„11) paragrahvi 9 lõiget 3 täiendatakse kolmanda lausega:

Mikrokvalifikatsiooniõppe maht määratakse akadeemilistes tundides ja ainepunktides. Üks ainepunkt vastab 26 tunnile õppija tööle teadmiste ja oskuste omandamisel.“

4. Mikrokvalifikatsiooniõppe läbiviimine (eelnõu § 1 p 12)

Eelnõu § 1 p 12 (TäKS § 9¹) reguleerib mikrokvalifikatsiooniõppe läbiviimist. Muu hulgas on selles sättes kirjas, millistel tingimustel registreerib Haridus- ja Teadusministeerium või valdkonna eest vastutava ministri volitatud asutus mikrokvalifikatsiooniõppe õppekava hariduse infosüsteemis (TäKS § 9¹ lg 4) ning millistel juhtudel tunnistatakse registreering kehtetuks (TäKS § 9¹ lg 5).

Kaubanduskoja ettepanek:

Palume vähemalt seletuskirjas välja tuua, kas ja millistel tingimustel on täienduskoolitusasutusel õigus vaidlustada registreeringu tegemata jätmist ja registreeringu kehtetuks tunnistamist.

5. Täienduskoolitusasutuse õppekavarühma kvaliteedihindamine (eelnõu § 1 p 12)

Eelnõu § 1 p 12 (TäKS § 9³) reguleerib täienduskoolitusasutuse õppekavarühma kvaliteedihindamist. Muu hulgas on viidatud sättes kirjas, millistel juhtudel antakse õppekavarühma kvaliteedihindamisel positiivne hinnang (TäKS § 9³ lg 4) ning millistel juhtudel võib õppekavarühma kvaliteedihindamise positiivse otsuse kehtetuks tunnistada (TäKS § 9³ lg 10).

Kaubanduskoja ettepanek:

Palume vähemalt seletuskirjas välja tuua, kas ja millistel tingimustel on täienduskoolitusasutusel õigus vaidlustada positiivse hinnangu andmata jätmist ja kehtetuks tunnistamist.

6. Täienduskoolituse hindamisnõukogu (eelnõu § 1 p 12)

Eelnõu § 1 punktist 12 (TäKS § 9³ lg 6) tuleneb, et õppekavarühma kvaliteedihindamist korraldab valdkonna eest vastutava ministri volitatud asutus (edaspidi hindamist korraldav asutus). Hindamist korraldav asutus moodustab täienduskoolituse hindamisnõukogu, kinnitab nõukogu töökorra ja nõukogu otsuste peale esitatud vaiete lahendamise korra. Lisaks on rakendusakti kavandis „Täienduskoolitusasutuse õppekavarühma kvaliteedihindamise tingimused ja kord“ § 4 lg-s 2 ja 3 kirjas, et hindamist korraldav asutus moodustab õppekavarühma kvaliteedihindamiseks vähemalt kaheliikmelised hindamiskomisjonid ning hindamiskomisjoni koosseis kooskõlastatakse täienduskoolitusasutusega.

Hetkel puuduvad eelnõust ja rakendusakti kavandist nõuded hindamiskomisjoni liikmetele. Kaubanduskoja hinnangul on oluline, et eelnõus või vähemalt rakendusaktis on kirjas, millistele nõuetele peavad vastama hindamisnõukogu liikmed. Oleme saanud täienduskoolitusasutustelt ettepaneku, et hindamiskomisjoni liikmetel peaksid olema nii erialased kui ka täiskasvanute koolitamise kompetentsid vähemalt samal tasemel, mis on hinnatava õppekavarühma koostajatel ja läbiviijatel. Kui sellised nõuded puuduvad, siis võib tekkida olukord, kus hindamisnõukogu liige on madalama kompetentsiga kui õppekavarühma koostajad või läbiviijad ning see ei tekita usaldusväärset hindamisprotsessi osas.

Kaubanduskoja ettepanek:

Tuua eelnõus või vähemalt rakendusakti kavandis välja, millistele nõuetele peavad vastama hindamiskoogu liikmed.

7. Täienduskoolitusasutuse õppekavarühma kvaliteedihindamise riigilõiv (eelnõu § 3)

Eelnõu § 3 (riigihangete seaduse § 58¹) kohaselt tuleb täienduskoolitusasutusel tasuda täienduskoolitusasutuse õppekavarühma kvaliteedihindamise eest riigilõivu 1450 eurot iga õppekavarühma kohta. Seletuskirjas (lk 25) on selgitatud, et õppekavarühma kvaliteedihindamise riigilõivu suuruse arvutamisel on arvestatud hindamiskompetentide, hindamiskomisjoni esimehe, komisjoni koordinaatori, kvaliteedikontrolli, täienduskoolituse hindamiskoogu ja vajadusel lisaekspertide töötasudega ning riigilõiv 1450 eurot katab kvaliteedihindamise otsesed kulud.

Kaubanduskoda on saanud täienduskoolitusasutustelt tagasisidet, et nii kõrge riigilõiv hakkab olulisel määral takistama mikro kvalifikatsiooni õppekavade avamist. Selle tulemusena lisandub mikro kvalifikatsiooni õppekavasid vähem kui lisanduks madalama riigilõivu korral. Seega kõrge riigilõiv vähendab konkurentsi, mille tulemusel jäävad ahtamaks ka õppijate võimalused. Lisaks juhime tähelepanu sellele, et kui kõrgkoolid pakuvad mikro kraadi, siis ei tule kõrgkoolidel tasuda eraldi riigilõivu õppekavarühma kvaliteedihindamise eest ning see annab neile eelise võrreldes teiste täienduskoolitusasutustega.

Kaubanduskoja ettepanek:

Vähendada olulisel määral täienduskoolitusasutuse õppekavarühma kvaliteedihindamise riigilõivu. Kui selle tulemusena on kvaliteedihindamisega seotud otsesed kulud kõrgemad kui riigilõiv, siis tuleks otsida võimalusi, et vähendada kvaliteedihindamise otseseid kulusid ja/või katta puudujääv osa riigieelarvest.

8. Infosüsteemide väljaarendamise kulu

Seletuskirja (lk 34) kohaselt tuleb muudatuste jõustumisel luua EHISesse ja võtta kasutusele mikro kvalifikatsiooniõppe õppekavade ja tunnistuste alamregistrid, mille väljaarendamise kulu on kokku 375 000 eurot.

Kaubanduskoda palub eelnõu koostajatel üle vaadata, kas sellises mahus infosüsteemide arendamine on ikka mõistlik, võttes arvesse riigieelarve seisut, kus kulud on oluliselt suuremad kui tulud ja otsitakse võimalusi kulude kokkuhoiuks. Meie hinnangul tuleks nii kalli infosüsteemi arendamise asemel kasutusele võtta odavam lahendus. Kuna eelnõu jõustumisel ei ole ilmselt oodata, et mikro kvalifikatsiooni õppekavasid registreeritakse väga suurel hulgal, siis seetõttu ei ole sellise investeeringu tegemine hetkel kriitiliselt vajalik.

Kaubanduskoja ettepanek:

Loobuda infosüsteemi arendamisest summas 375 000 ning otsida sellele odavam lahendus.

EESTI
KAUBANDUS-
TÖÖSTUSKODA

9. Õppekavarühma kvaliteedimärk

Mitmed täienduskoolitusasutused on andnud meile teada, et nad on hiljuti läbinud HAKA kvaliteedihindamise ning saanud teatud õppekavarühmas kvaliteedimärgi.

Kaubanduskoja küsimus:

Kas kvaliteedimärgi saanud täienduskoolitusasutused peavad eelnõu jõustudes uuesti taotlema kvaliteedihindamist ja tasuma vastavad riigilõivud, et nad saaksid pakkuda mikrokvalifikatsiooni õpet?

Loodame, et peate võimalikuks võtta arvesse Kaubanduskoja kommentaare ja muudatusettepanekuid.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Mait Palts

Eesti Kaubandus-Tööstuskoja peadirektor

Marko Udras

marko.udras@koda.ee 6040070